

KUZEY AVRUPA'DA NEO-NAZİ AKIMININ GÜÇ KAZANMASI

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Analiz No : 2018 / 25

17.09.2018

Avusturya ve Hollandanın sert tutumları ile yoğunlaşan yabancı düşmanlığı Avrupa genelinde artış göstermeye devam ediyor. Orta Avrupada son dönemde yükselen sağ popülizmi gün geçtikçe güçlenmektedir. Seçimlerin öncesinde yapılan anketler yabancı düşmanlığının boyutlarına ilişkin fikir vermektedir. İsveçteki son seçimin sonuçlarında merkez sağ ve merkez sol blokları %40ar oy almıştır. Seçimlerde oylarını artıran parti ise, %18 oy oranı ile aşırı sağ parti İsveç Demokratları Partisi (İsveççe: *Sverigedemokraterna*) olmuştur.

İsveçte 14 Eylül 2014te yapılan parlamento seçimlerinde halkın katılımı %83.3 oranında gerçekleşmişti. 2014te Sosyal Demokrat İşçi Partisi % 31,2, Ilımlı Parti % 23,2, İsveç Demokratları ise % 12,9 oranında oy almışlardı.[1]İsveç Demokratları Partisi 2018 seçimlerinde %5 daha fazla oy alarak iktidarı tayin edebilecek konuma gelmiştir. Bu sonuç, son dönemde artan ırkçılık ve Neo-Nazi akımlarının İsveçte hatırı sayılır ölçüde desteklendiğini ortaya koymaktadır. Hatta İsveçte en fazla oyu alan aşırı sağ İsveç Demokratları Partisinin kökenlerinin Neo-Nazi hareketine dayandığı bilinmektedir.[2] Göçmen karşıtı aşırı sağcı İsveç Demokratları Partisi hükümeti kurabilmek için önemli bir fırsat elde etmiştir. Bu sonuç, 2010da, sekiz sene önceki genel seçimlerde, ilk defa %4 olan seçim barajını aşarak parlamentoda yer alabilen İsveçli Demokratların istikrarlı yükseliş gelişimini de ortaya koymaktadır.

Her ne kadar İsveçli Demokratlar seçimin galibi olarak çıksalar ve hükümetin kurulmasında önemli bir role sahip olsalar da, ne merkez sağ ne de merkez sol İsveçli demokratlarla ittifak kurmaktan yana bir duruş sergilemektedir.

Aşırı sağ ve ırkçılık hareketlerinin yükselişi İskandinav ülkeleri arasında yalnızca İsveçe özgü bir durum değildir. Artık ırkçılık ve Neo-Nazizm, Kuzey Avrupa ülkelerinde de sıklıkla rastlanan bir sorun haline gelmiştir. Hatta Avrupanın en radikal Neo-Nazi olarak değerlendirilen ırkçı grupların Kuzey Avrupa ülkelerinden çıkmaya başlaması hem

Avrupada yaşayan yabancılar arasında hem de söz konusu ülkelerdeki diğer siyasi bloklar arasında rahatsızlık yaşanmasına yol açmaktadır.

Son dönemde İskandinav ülkelerindeki ırkçı grupları temsil eden İskandinav/Nordik Direniş Hareketi de (İng. *Nordic Resistance Movement;* İsveççe. *Nordiska motståndsrörelsen, NMR*) dikkat çekmektedir. İskandinavlardaki aşırı milliyetçilik akımı yeni bir gelişme değildir. Bu hareket 1997 yılında İsveçte kurulmuştur. Açıkça yabancı düşmanlığı temelinde şekillenen bu hareket, Yahudi düşmanlığı (Antisemitizm), göçmen karşıtlığı, eşcinsel düşmanlığı hareketleri ile gündeme gelmiştir. Kendilerini saf etnik yapıya sahip Pan-Nordik bir ulus yaratmaktan sorumlu olarak gördüklerini internet sayfalarında yer vermişlerdir.[3]

İskandinav ülkelerinde ırkçılığın zirveye ulaştığı tarih 2011dir. Anders Behring Breivik, Osloda resmi binalara düzenlediği bombalı saldırı sonrasında İşçi Partisi gençlik kampına ateş açmış, 77 kişinin ölümüne sebebiyet vermiştir.[4]Breivik, katliamı nasıl gerçekleştirdiğini tüm ayrıntılarıyla anlattığı duruşmada, katliamı inkâr etmek bir yana bu yaptığının suç olmadığını savunmuş ve çok kültürlüğün kötü bir şey olduğunu, dolayısıyla ülkesini çok kültürlülüğe karşı savunmayı bir görev olarak gördüğünü ifade etmiştir.[5]

İskandinav Direniş Hareketi pek çok şiddet olayının sorumlusu olarak ön plana çıkmaktadır. Şiddete en çok maruz kalanlar ise hareketin ideolojisiyle bağdaşmayan azınlık gruplarıdır. NMR, aktif olduğu son yıllarda, bilhassa 2016 ve 2017 yıllarında Neo-Nazi olduklarını vurgulayarak yoğun bir şekilde protestolar düzenlemektedir.

Son dönemde adını sıklıkla duyduğumuz NMRın son ırkçılık gösterisi girişimi geçtiğimiz Ağustos ayında yaşanmıştır. İsveçin başkenti Stockholmde toplanan NMR mensupları polis müdahalesi ile karşılaşmıştır. 2017 sonunda Kuzey Avrupa ülkelerinden Finlandiyada mahkeme kararıyla NMR faaliyetleri yasaklanmıştır. NMR faaliyetlerinde yer almak istemeyenler için Norveç ve İsveçte örgütten çıkmayı kolaylaştıracak programlar da yürürlüğe girmeye başlamıştır. Danimarkada da benzer girişimlerden bahsetmek mümkündür. Ancak, Danimarkada da yerel yayın organlarının yabancı düşmanlığına dikkat çeken yayınlar yaptığı da bilinmektedir. Danimarkada Aalbourg Belediyesi Çevre ve Enerji İşleri Müdürü Lasse Olsen, ırkçılıkla mücadele konusunda çaba sarf eden isimlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Irkçılığa karşı mücadelesi sonucunda NMR tarafından hedef gösterilmektedir.

Aşırı sağın güç kazanmasına en yakın örnek 6 Ekim 2018 tarihinde parlamento seçimleri için sandık başına gidecek olan Letonya gösterilebilir. 2010 tarihinde yapılan genel seçimlerde aşırı sağ pati Ulusal İttifak %8,44 oy almışken, 2014 yılında yapılan genel seçimlerde oylarını %16,50ye çıkarmıştır. Önümüzdeki günlerde Letonyada yapılacak genel seçimler aşırı sağın yükselişine ilişkin tabloyu daha net bir şekilde gösterecektir.

Yabancı düşmanlığı, ırkçılık, homofobi, İslamofobi ve Türkofobi Avrupada her geçen gün güçlenmekte, Avrupa genelinde dehşet saçmaya devam etmektedir. Bilhassa İskandinav ülkelerinde geçmiş yıllardaki genel seçimler göz önünde bulundurulduğunda yükselişteki aşırı sağ siyasi partileri merkez sağ ve merkez sol partileri başta olmak üzere pek çok bloğu tedirgin etmektedir. Şüpheye yer vermeyecek şekilde, Avrupanın ırkçılıkla mücadelesi son derece önemlidir ve içinde bulunulan durum tehlikelidir.

[1]İsveçin Siyasi Görünümü, *Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı*, http://www.mfa.gov.tr/isvec-siyasi-gorunumu.tr.mfa.

[2]İsveçte Irkçılık Yükseliyor: Seçimin Galibi Sağcı Parti, *Cumhuriyet*, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/1078294/isvec_te_irkcilik_yukseliyor__Secimin_galibi_sag
.

[3]Nordiska motståndsrörelsen, *NMR*http://www.nordiska-motstandsrorelsen.se/.

[4]Breivik Ütöya Katliamını Anlattı, *BBC*, 20 Nisan 2012, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2012/04/120420_breiviklast.

[5]Breivik Ütöya Katliamını Anlattı, *BBC,*20 Nisan 2012, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2012/04/120420_breiviklast.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "KUZEY AVRUPA'DA NEO-NAZİ AKIMININ GÜÇ KAZANMASI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2018 / 25. Eylül 17. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Analiz/KUZEY-AVRUPA-DA-NEO-NAZI-AKIMININ-GUC-KAZANMASI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır